

PROGRAM GALERII SZTUKI WSPÓŁCZESNEJ BUNKIER SZTUKI NA ROK 2019

Opracowanie: Dział Programowy

1. Wystawy

01.-03.2019

ANNA MOLSKA, *Film, jako społeczny eksperyment, czyli nauka tego, jak komunikować się bez mówienia* – wystawa indywidualna

Kuratorka: Lidia Krawczyk

Indywidualna wystawa Anny Molskiej będzie multimedialną prezentacją prac, na którą złożą się obiekty, filmy artystki oraz fotografie. Prace przygotowawcze nad projektem obejmują zagadnienia dotyczące różnych aspektów sterowalności ludzkimi losami. Czy to w kategoriach politycznych, systemowych, czy mitycznych, literackich i artystycznych. Prace Anny Molskiej były dotychczas pokazywane na Biennale w Berlinie w 2008 roku (wideo *Moc* i *Praca* oraz obiekt w parku Skulpturprojekte), w Otwocku w ramach projektu Open Art Project Mirosława Bałki i Kasi Redzisz (rzeźbę *Witacz* wykonała ze ściętego drzewa witającą przyjeżdżających do miasta gości), na wystawie w PS1 w Nowym Jorku *Younger Than Jesus*, pisano o niej we "Frieze", miała indywidualną wystawę w Tate Gallery w Londynie. W 2012 roku otrzymała nagrodę w konkursie PISF i MSN na realizację filmu na podstawie scenariusza, nad którym pracuje do tej pory. Anna Molska aktualnie prowadzi prace artystyczne w ramach opracowania archiwum Anki Ptaszkowskiej. Artystka jest związana z Fundacją Galerii Foksal.

REBECCA MOSS – wystawa indywidualna

Kuratorka: Anna Bargiel

Indywidualna wystawa artystki będzie efektem rezydencji w Galerii w tzw. Pawilonie Wystawowym w ramach projektu NETWORKERSI. Rebecca Moss jest brytyjską artystką, którą interesują momenty zakłóceń, chaos i porażka. Szczególnie przywiązana do krótkich form wideo i absurdałnych scenariuszy. Kreuje zabawne epizody z udziałem własnym, do których wpłata obiekty masowej produkcji i osadza je w naturalnym krajobrazie. Pozornie surowe i przypadkowe, lecz w istocie precyzyjnie zaplanowane. Jej prace kontrastują to, co niepoważne i banalne z monumentalnym i podniosłym.

IRENA KALICKA – wystawa indywidualna

Kuratorka: Anna Lebensztejn

Wystawa to pierwsza indywidualna prezentacja twórczości krakowskiej artystki w publicznej instytucji sztuki. Przygotowywany projekt zaprezentuje jeden z najbardziej charakterystycznych głosów młodego pokolenia zestawiając starsze cykle fotograficzne (*Fototeatrzyk; Gęsia skórka; Smoka pokonać trudno, ale starać się trzeba*) z nowymi realizacjami. Ukaże niezwykłą rozpiętość, a zarazem i spójność artystycznej postawy Kalickiej. Podejście rozliczenia z ludowymi tradycjami, mitologiami, religijnymi rytuałami, popkulturą i własnym środowiskiem twórczym. Artystka sięgnie głęboko pod powierzchnię, skonfrontuje się ze stereotypami i utajonymi namiętnościami. Tematykę wystawy dopełni scenograficzna aranżacja autorstwa Mateusza Okońskiego, wprowadzając widza raz w groteskowy *danse macabre*, raz szaleńczy *fellinowski* korowód.

Wystawie towarzyszyć będzie książka fotograficzna, podsumowująca dotychczasową działalność artystyczną Ireny Kalickiej, której Galeria byłaby jednym ze współwydawców, oraz program kontekstualny obejmujący m.in. oprowadzania po wystawie i dyskusje z udziałem zaproszonych gości (m.in. Krzysztofem Pijarskim), pokazy filmowe, a także warsztaty fotograficzne dla najmłodszych.

04.-06.2019

W NOCY TWARZĄ KU NIEBU – wystawa zbiorowa

Kuratorzy: Krzysztof Siatka, Mikołaj Spodaryk

Wyznacznikiem i inspiracją projektu jest pojęcie *Iberoameryki*, jej kultury, recepcji w Polsce i krajach Europy. *Iberoameryka* to dla projektu raczej stan świadomości niż kraina na mapie. Geograficznie kraina pozostaje wciąż inspirująca, ponieważ kumulują się tam strefy wpływów europejskich mocarstw i USA. Jest też synonimem krajów odległych, w których niespotykana gdzie indziej przemoc jest skutecznie ukrywana. Tytuł wystawy został zainspirowany przez opowiadanie Julio Cortazara, w którym bohater płynnie przemieszcza się pomiędzy krainami jawy i snu. Z biegiem czasu mara senna staje się bardziej realistyczna niż rzeczywistość, a uczestnik życia w nowoczesnej cywilizacji ostatecznie kończy jako ofiara złożona na ołtarzu Olmeków wiele wieków wcześniej.

Spojrzenie w niebo zyskuje jeszcze jeden mroczny wymiar. Nie tylko jego tajemniczy bezkres może napawać niepokojem. W kontekście twórczości Roberto Bolano błękitna przestrzeń może stać się medium trwogi - tak jak dzieje się to

w noweli *Gwiazda daleka*, w której awangardowy faszyzujący poeta, siedzący w wojskowym myśliwcu, zaczyna pisać między chmurami wiersze.

Punktem wyjścia dla rozważań o sztuce Ameryki Łacińskiej jest tradycja tamtejszej neawangardy, której przedstawiciele bardzo wcześnie wyrażali zainteresowanie dekonstrukcją języka mass mediów i formułowaniem krytycznego komunikatu względem politycznego i społecznego *status quo*. Wywrotowej sztuce przyświecała też wiara w możliwą do osiągnięcia, lepszą przyszłość i wizja takiej rzeczywistości.

Projekt nie dotyczy tylko i wyłącznie sztuki artystów współczesnych wywodzących się z tego kręgu kulturowego, *Iberoameryka* jest raczej metaforą dalekich i nieznanых krain, w których codzienność wymyka się naszej lokalnej intuicji, krainy w której wiele jest na odwrót, trochę jak w odbiciu lustrzanym. Przestrzeni, w której pojęcie realizmu zrównane jest z magią, a maoistowską partyzantkę zasilają chrześcijańscy teologowie. Poruszający jest również tamtejszy heroizm oraz lokalny fatalizm.

Wystawa z udziałem następujących artystów:

Eugene Gomringer, Augusto de Campos, Franz Mon i inni artyści i poeci zw. z Noigandres, Marzena Kosińska, Shutaro Mukai, Guillermo Nunez, CADA, Robert Jacoby, Eduardo Ruano, Roberto Plate, Cildo Meireles, La Poca Nostra, Félix González-Torres, Gonzalo Diaz, Carlos Amoraes, Marco Antonio Huerta, Michał Smandek, Pedro G. Romero.

MIESIĄC FOTOGRAFII W KRAKOWIE – wystawa zewnętrzna

07.-08.2019

PEJZAŻ KONCEPTUALNY – wystawa zbiorowa

Kuratorka: Anna Lebensztejn

Wystawa będzie eksplorować mało znany wątek związany z polskim land-artem rozwijającym się w latach 60., 70. i 80. XX wieku. Przyjrzy się działaniom związanym z pejzażem, które nie przyjmowały formy konkretnej interwencji w krajobrazowej przestrzeni, lecz kształtowały się w postaci koncepcji, szkiców, projektów akcji, czy instrukcji. Zaprezentowane zostaną prace prekursorów tego rodzaju działań w sztuce polskiej lat 70., takie jak *Schody do nieba* Marii Pinińskiej-Bereś, *Przedłużenie życia ludzkości* Wincentego Dunikowskiego-Duniko czy *Proszę przesunąć kulę ziemską o jeden metr w kierunku słońca* Zdzisława Sosnowskiego, a także współczesnych artystek i artystów, operujących w pejzażu na poziomie konceptualnym.

Wystawa zbiorowa z udziałem prac następujących artystek i artystów: Maria Pinińska-Bereś, Wincenty Dunikowski-Duniko, Zdzisław Sosnowski, Łukasz Jastrubczak, Michał Smandek, Diana Lelonek, Maciej Chorąży, Mikołaj Szpaczyński, Bartosz Zaskórski.

CYGARFABRYKA. ARCHIWUM OPORU – wystawa zbiorowa

Kuratorka: Lidia Krawczyk

Genealogia kompleksu architektonicznego na ul. Dolnych Młynach ściśle związana jest z praktykami emancypacyjnymi i równościowymi, których wyraźnym dowodem był sukces strajku z 1896 roku. Mury tego miejsca zapewne skrywają niejedną jeszcze tajemnicę. Jedną z ciekawszych jednak staje się performatyka protestu. Przybierając różnorodne formy i odmiany na przestrzeni całego wieku staje się kluczem do rozszyfrowania ewolucji rodzenia się postkapitalistycznego społeczeństwa z całym jego spektrum wizualnych reprezentacji.

Wystawa zadaje pytania o to, gdzie znajduje się miejsce na “inną historię” i jej miejsce w kulturowej normie, o to gdzie schowane są te siły, które stanowią zarzewie protestu. Czy performując pamięć odtwarzamy to, co nieświadome czy tylko potwierdzamy wyblakłą wiedzę? Druga odsłona będzie w dużej mierze narracją o systemach rewidowania tego, co pozornie sprawnie funkcjonuje, a jednak zwykle kończy się rewolucją różnej skali.

Na wystawę złożą się opracowane przez kuratorkę i artystów archiwa, dokumentujące historię oporu kobiet, która znajduje się na marginesie naszej wiedzy.

Wystawa z udziałem: Queer Archives Institute, Karol Radziszewski, Spare Rib, Michał Borczuch, Heresies Collective, The Feminist Art History Collective, Goshki Macugi, Marii Lobody, Anny Nowak, Tomasza Szerszenia, Małgi Kubiak, Miki Rottenberg, KEM.

FLORAPHILIA

Kuratorka: Aneta Rostkowska

Wystawa w Bunkrze Sztuki w 2019 roku stanowi część projektu *FLORAPHILIA. Über die Verflechtungen von Pflanzenwelt, Botanik und Kolonialismus* (FLORAPHILIA. O powiązaniach między światem roślin, botaniką i kolonializmem), realizowanego przez Akademie der Künste der Welt w Kolonii w latach 2018–2019, we współpracy z takimi instytucjami jak: SAVVY Contemporary (Berlin), Ogród Botaniczny i Muzeum Botaniczne w Berlinie, The Council (Paryż), Galeria Sztuki Współczesnej Bunkier Sztuki (Kraków) oraz La Loge (Bruksela).

Floraphilia to międzynarodowy projekt artystyczno-badawczy mający na celu zbadanie politycznych kontekstów związanych ze światem roślin, w szczególności zależności między roślinami, botaniką, a historią kolonializmu. W ramach projektu odbędzie szereg wydarzeń w Niemczech, Francji, Belgii i Polsce: dwie wystawy (w Kolonii i w Krakowie), kilka paneli dyskusyjnych, symposium, reading group oraz prezentacje w wybranych ogrodach botanicznych.

Projekt zostanie oficjalnie rozpoczęty w Kolonii 14 września 2018 roku wystawą z udziałem takich artystów jak Maria Theresa Alves, Alberto Baraya, Karolina Grzywnowicz, Kalle Hamm, Candice Lin, Teresa Murak, Uriel Orlow, Naufus Ramirez-Figueroa, Achim Riechers, Judith Westerveld i Meggy Rustamova. Wystawa obejmuje takie wątki jak migracja roślin (zarówno ta zamierzona przez człowieka, jak i ta przypadkowa, „podejmowana” przez same rośliny), kolonialna historia ogrodów botanicznych oraz potraktowanie rośliny jako organicznego archiwum.

W Krakowie temat projektu zostanie poszerzony o wątki związane z Polską. Artysty, którzy zostaną zaproszeni do współpracy to między innymi: Pamela Bożek, Karolina Grzywnowicz, Dagna Jakubowska, Emilia Kina, Monika Niwelińska, Szymon Szewczyk.

09.-12.2019

ANNA SZTWIERTNIA – wystawa indywidualna

Kuratorka: Anna Lebensztejn

Wystawa *site specific* Anny Sztwiertni będzie pierwszą instytucjonalną prezentacją twórczości tegorocznej absolwentki krakowskiej Akademii Sztuk Pięknych, dedykowaną przestrzeni Galerii Dolnej Bunkra Sztuki. Artystka, kojarzona zazwyczaj z działalnością łączącą zainteresowanie teoriami z obszaru nauk ścisłych i zjawiskami związanymi z duchowością i rytuałami, koncentruje się tym razem na problematyce dźwięku, jego przestrzenności oraz jego fizycznego i emocjonalnego odczuwania. Inspiracją będzie tu twórczość Mortona Feldmana i Johna Cage’a, spajających muzykę z działaniami konceptualnymi oraz minimalizmem formy.

WYSTAWA ILUSTRACJI SATYRYCZNEJ – wystawa zbiorowa

Kuratorka: Anna Bargiel

Kolejna wystawa zainicjowanego w 2013 roku przez Annę Bargiel, Mateusza Okońskiego, Jakuba Woynarowskiego Małego Instytutu Polskiej Ilustracji. Tym razem twórcy i kuratorzy wezmą na warsztat polską ilustrację satyryczną. Wystawa ukazywać będzie bogatą tradycję rysunku polityczno-społecznego polskich artystów starszego i młodszego pokolenia. Proponowani twórcy, m.in.: Edward Krasiński, Stefan Papp, Adam Macedoński, Andrzej Czeczot, Andrzej Mleczko, Marek Raczkowski, Wilhelm Sasnal, Marcin Maciejowski, Marta Frej, Marta Zabłocka, Bolesław Chromy, Agnieszka Piksa, Małgorzata Halber.

MONIKA NIWELIŃSKA, *TRINITY SITE* - wystawa zbiorowa

Kurator: Krzysztof Siatka

Wystawa podsumowuje działania artystyczno-badawcze odbyte w 2017 i 2019 w Nowym Meksyku na tzw. Trinity Site, w miejscu gdzie w latach 40. XX wieku realizowany był rządowy projekt *Manhattan*, zmierzający do wyprodukowania pierwszej na świecie bomby atomowej. Działania artystki są eksperymentami w użyciu substancji radioaktywnych, wciąż obecnych na pustyni, do naświetlania substancji światłoczułych. Projekt w zamierzeniu jest intermedialnym działaniem na pograniczu sztuki, filozofii medium kreacji, badania historycznego i namysłu nad historią nauki.

2. Projekty artystyczne realizowane przez galerię niebędące wystawami

NETWORKERSI

projekt zespołowy

Pawilon Wystawowy jest miejscem zgłębiania zagadnień pracy kuratora, realizacji wystaw i działania instytucji. Pomyślany jako biblioteka publikacji z dziedziny współczesnego wystawiennictwa oraz miejsce spotkań specjalistów, obszar na przeprowadzanie warsztatów. Równocześnie może stać się także strefą interakcji i żywego dziania się zdarzeń i dokumentowania relacji, jakie zachodzą pomiędzy artystami i kuratorami. Jak wiemy z historii i naszej codziennej praktyki jest to ciągła napięta relacja oparta na nieustannym ustalaniu hierarchii, własnej podmiotowości i sprawczości.

Przestrzeń Pawilonu w zamyśle będzie oddawana zaproszonym artystom i praktykom działającym w polu sztuki współczesnej. Ich zadaniem będzie generowanie krytycznego spojrzenia na sieć zależności, odkrywanie niejasnych rewirów bądź wstydliwych wątków poprzez interwencje, instrukcje, manifestacje itp. Pod koniec każdej z planowanych siedmiu rezydencji (z udziałem m.in. Rebecca Moss, Michała Łagowskiego) odbędzie się wydarzenie podsumowujące efekty tej pracy.

WARM UP, EMISJA

projekt zespołowy

Projekt opracowany z myślą wykorzystania znajdujących się w holu galerii oraz w kawiarni telewizorów do emitowania tematycznych, comiesięcznych pokazów prac wideo, których główną siłą jest wyrazisty obraz. Będą tam obecne prace reprezentantów różnych sztuk, tj. filmy animowane, eksperymentalne wideo, fragmenty *previsów*, *foundfootage*, amatorskie kino, młode kino awangardowe, filmy krótkometrażowe, utwory taneczne, animacje 3D. Filmy działające samym mocnym obrazem wchodzące w dyskusję z gośćmi kawiarni. Tematy będą grupowane zarówno pod kątem technicznym, realizacyjnym, bądź problemowym. Będą także w relacji do odbywających się w Galerii wystaw.

Do udziału zostaną zaproszeni artyści tj. Veronica Solomon, Marta Pajek, Lorenz Wunderle, Ian Cheng, Grzegorz Stefański, Jolanta Marcolla, Jay Rosen, Jordan Wolfson, Ines Sedan, Nathalie Djurnberg, Zofia Krawiec, Marianna Serocka, Dominika Olszowy, Anne Imhof, Mickey Mahar, Maria Hassasibi, Michał Soja.

SEISMOGRAF 4, ON TOUR

Kuratorki: Anna Bargiel, Ewa Łaczyńska-Widz

Organizowany przez Bunkier Sztuki w Krakowie we współpracy z BWA w Tarnowie SEISMOGRAF 4 będzie kontynuacją wcześniejszych edycji projektu. Do udziału w czwartej odsłonie projektu zaprosimy artystów młodszego pokolenia, identyfikujących się z regionami Małopolski i Śląska, a także wybranych kuratorów z Polski i zagranicy. Mamy nadzieję, że jak w poprzednich edycjach, spotkania będą okazją do wzajemnego poznania twórczości, uważnego przyjrzenia się praktykom najmłodszego pokolenia artystów, inspiracją do wymiany doświadczeń, a także bodźcem do dyskusji o modelach i strategiach pracy z absolwentami uczelni artystycznych.

3. Wydawnictwa

**PAWILON WYSTAWOWY: środoWisko artYści inStytucja konflikt kurAtor
Widownia festiwAle, seria 7 broszur**

Red. Lidia Krawczyk

Seria siedmiu małoformatowych książek, które przybliżą głównie niespecjalistom zainteresowanym sztuką współczesną idee kojarzone z pojęciem i definicją „wystawy”. Celem jest przedstawienie złożoności zjawiska rzadko polegającego wyłącznie na wieszaniu prac w przestrzeni, a bardziej na tworzeniu miejsca ścierania się skomplikowanych narracji i postaw. Każda z części będzie prowadzona redakcyjnie według następującego klucza: przedruki wywiadów i artykułów, zlecone wywiady, publicystyka, eseje wizualne, cytaty, dokumentacja, archiwum (w tym chronologie), opowieści, relacje. Teksty będą zamawiane u dziennikarzy, reportażystów, pisarzy, badaczy, teoretyków, filozofów, artystów i rysowników, a także praktyków, kuratorów, aranżatorów i projektantów graficznych. Dobór tekstów oraz autorów, ich zróżnicowanie i zaangażowanie w temat ma pokazać dynamiczną formę jaką może przybierać wystawa, jej wieloelementowość, zróżnicowanie i wielopłaszczyznowość. Sąsiedztwo tekstów badawczych, teoretycznych z materiałami bardziej publicystycznymi, luźnymi czy ekspresyjnymi ma na celu ukazanie mieszania się porządków rządzących modyfikacjami jakimi poddawana jest struktura wystawy.

Proponowani autorzy: Janusz Rudnicki, Adrian George, Ragnar Kjartansson, Andjeas Ejiksson, Anton Vidokle, Charles Esche, Rafał Niemojewski, Jan Hoet, Daniel Birnbaum, Terry Smith, Robert Smithson, Paul O'Neill.

Seria książkowa PAWILON WYSTAWOWY, przekłady

Red. Lidia Krawczyk

Projekt zmierza do opublikowania polskich przekładów trzech kluczowych dla współczesnego wystawiennictwa książek uznanych autorów: Lany Relyea, Micka Wilsona, Jamesa Voorhiesa.

Świat sztuki zdominowały dynamiczne procesy będące odzwierciedleniem ogólnej zmiany w ramach zglobalizowanej i neoliberalnej ekonomii. Ewolucji poddany został nie tylko sam obiekt sztuki, wystawa, figura artysty, ale także

złożony system zależności pomiędzy różnymi aktorami sceny artystycznej, w obręb której wchodzi kuratorzy, producenci, artyści, na równi z fundacjami, stowarzyszeniami i instytucjami czy luźnymi, tymczasowymi związkami organizującymi się na potrzeby zrealizowania projektu. Seria książek wydanych w przeciągu ostatnich lat śledzi ewolucję jaka zachodzi w sztuce współczesnej, to publikacje czułe na punkcie tego, jak wyraźnemu przeobrażeniu uległy praktyki artystyczno-instytucjonalne pod wpływem nowej materialności, nowej logiki, nowych metodologii pracy, form organizacji i administrowania współczesności poprzez sztukę. Książki opisujące różnorodne gramatyki tychże związków i analizujące efekty tych relacji.

Lane Relyea, *Your Everyday Art World*, MIT Press 2013

Przez ostatnie dwadzieścia lat usieciowienie (*network*) zdominowało świat sztuki, wpływając nie tylko na współdziałanie profesjonalistów czy instytucji między sobą, ale także na sam obiekt. Hierarchiczna i restrykcyjna struktura muzeum została zastąpiona tymczasowymi projektami realizowanymi na całym globie, obsadzonymi wolnymi strzelcami zatrudnionymi przy nich na ograniczonych w czasie kontraktach, oglądane przez widzów definiowanych przez ich predyspozycje do wzięcia udziału i tworzenia sieci relacji. Autorka wyciąga wnioski z tych zmian opisując ogólną zmianę organizacyjną w świecie sztuki, która wpływa nie tylko na materialną infrastrukturę, ale także kategorie konceptualne i budowanie znaczeń.

Mick Wilson, Lucy Steeds, Paul O'Neill, *How Institutions Think: Between Contemporary Art and Curatorial Discourse*, MIT Press 2017

Zbiór tekstów autorstwa międzynarodowej i multidyscyplinarnej grupy pisarzy, krytyków i praktyków działających w obszarze sztuki współczesnej, którzy za punkt wyjścia do prowadzenia refleksji na temat miejsca dla sztuki w społeczeństwie, biorą definicję instytucji i to, czy jest nadal możliwa, realna i pożądana. Czy istnieją nowe modele instytucjonalne gotowe na progresywne propozycje artystów i kuratorów, czy jesteśmy w stanie zaproponować etyczne zasady, według których taka instytucja może funkcjonować. Nierzadko bowiem zarówno sztuka współczesna czy kuratorska praktyka, a także same instytucje, które reprezentują aktualne zjawiska, były centrami władzy, hierarchii, kontroli, wartości i dyscypliny.

James Voorhies, *Beyond Objecthood: The Exhibition as a Critical Form since 1968*, MIT Press 2017

Autor nie tylko przygląda się przełomowym wystawom XX i XXI wieku, które są przykładem przeformułowania metod pracy z przestrzenią, współpracy z widzami i artystami, same generując krytyczny potencjał, tj. *unitednationsplaza*, *The Collectors*, czy *Skulptur Projekte*, ale także rozlicza się z kuratorską praktyką zwaną jako nowy instytucjonalizm (*New Institutionalism*) reprezentowaną w głównej mierze przez estetykę relacyjną oraz krytykę instytucjonalną.

W praktyce oznacza to takie inicjatywy, w ramach których artyści i krytycy są zapraszani do instytucji by radzili, proponowali oraz wspólnie z kuratorami projektowali przy użyciu różnych metod (np. projektu badawczego, seryjnego czasopisma, programu radiowego, stacji telewizyjnych, odczytów, bibliotek, seminariów i warsztatów) równościową i sprawiedliwą społecznie bazę pod to, co będzie miało miejsce w galerii.

KRZYSZTOF SIATKA, JANUSZ KACZOROWSKI. INTYMNA DROGA DO WYCOFANIA

Monografia życia i twórczości Janusza Kaczorowskiego (1941-1987), artysty który stworzył model artystycznego odstąpienia od sztuki, zawarty w tak zwanym *Manifeście prywatnym sztuki ukrytej*, datowanym niepewnie na połowę lat 70. XX w. i wdrażanym we własnym życiu i praktyce artystycznej. Kaczorowski twierdził, że sztuka winna wynikać z potrzeby duchowej artysty, że nie potrzebuje do swojego uzasadnienia publicznych pokazów i manifestacji. Proklamował obieg intymny kultury w towarzystwie zaprzyjaźnionego kręgu odbiorców. Zabrał w ten sposób istotny i widoczny w chwili powstania głos w sporze o rolę instytucji i ruchu artystycznego, wiele lat później definiowanym jako krytyka instytucjonalne. Jego niespotykana postawa spotkała się z uznaniem wielu współczesnych artystów jak np. Marek Chlanda czy Wincenty Dunikowski oraz dobrze znanych poetów, z których na pierwszy plan wysuwają się Adam Zagajewski i Julian Kornhauser.

Książka będąca wynikiem pracy badawczej w ramach stypendium twórczego MKiDN autora, rekonstruuje wszystkie dostępne po latach fakty z artystycznego życia tego zapomnianego artysty i poety, który wydaje się jednym z ciekawszych, wywrotowych artystów rodzimej neoawangardy.

THE TROUBLE WITH VALUE

red. Krzysztof Siatka, Kris Dittel

Polska edycja książki podsumowującej projekt *The Trouble with Value*, której anglojęzyczna wersja ukaże się nakładem Galerii Bunkier Sztuki i Onomatopee (Eindhoven) pod koniec 2018 roku. Książka jest kolejnym etapem rozwoju i podsumowaniem projektu *The Trouble with Value*, który do tej pory zaowocował dwoma wystawami w Krakowie oraz w Eindhoven.

Wydarzenia w ramach projektu stanowiły próbę uchwycenia mechanizmów kształtujących wartości symboliczne i monetarne wytworów współczesnej

kultury, jak również elementów relacji artystów z ich dziełami, instytucjami sztuki i rynkiem sztuki.

W książce zostaną opublikowane przekłady krytycznych i naukowych esejów przygotowanych specjalnie do książki, jak również projekty teoretyczne i wizualne artystów.

SEISMOGRAF 1-2-3

Red. Anna Bargiel

Publikacja w formie antologii, której przygotowania rozpoczęły się w roku 2018, będąca podsumowaniem trzech edycji projektu SEISMOGRAF dedykowanego młodym artystom z regionu Małopolski i Śląska.

PAWILON. HISTORIA MIEJSCA

red. Anna Lebensztein, Paulina Hyła

Bogato ilustrowana reporterska opowieść o wyjątkowym punkcie na mapie Krakowa - modernistycznym budynku przy Placu Szczepańskim 3a w Krakowie, w którym od połowy lat 60. XX w. mieści się miejska galeria sztuki. To nie tylko historia kolejnych struktur architektonicznych, ale i fascynujących postaci z nim związanych: Romana i Bolesława Drobnerów, Krystyny Tołłoczko-Różyskiej, Stefana Borzęckiego i innych. Pasjonująca relacja o miejscu, w którym od początku XX wieku skupiało się życie kulturalne i artystyczne, trwając pomimo naporu kolejnych historycznych, politycznych i ekonomicznych nawałnic.

Autorka reportażu: Beata Chomętowska (WAW)

Przygotowanie: 2019, druk: 2020.

CZY MOŻNA? KOLEKCJA BUNKRA SZTUKI

red. Kinga Olesiejuk, Anna Lebensztein

Tworzący w III wieku n.e. Filostrat Starszy w swoich *Obrazach*, prezentujących kolekcję pewnego wyrafinowanego neapolitańskiego mecenasa, sięgnął po technikę *ekphrasis* – barwnego literackiego opisu. Uczyniło to pełniejszą jego relację o dziełach sztuki, pozwoliło jej silniej przemawiać do wyobraźni czytelnika. W XVI wieku wenecki szlachcic i koneser sztuki Marcantonio Michiel

w trakcie opisywania zbiorów gromadzonych przez zamożnych mieszkańców Wenecji i Padwy koncentrował się z kolei na ukazywaniu bogactwa kolekcji, podając przy każdym dziele jedynie najważniejsze fakty. Na przykład o słynnej dziś *Śpiącej Wenus* Giorgione zanotował, że jest to płótno ukazujące nagą Wenus śpiącą w pejzażu z Kupidynem, namalowane przez Giorgia z Castelfranco, przy czym krajobraz i Kupidyna dokończył Tycjan. W powieści *A rebours* z 1884 roku Joris-Karl Huysmans przywoływał obrazy Gustava Moreau należące do kolekcji bohatera literackiego Jeana des Esseintes. Bogate w detale opisy scen i postaci przenikają się tam z cytatami, passusami z historii sztuki i barwnymi impresjami autora. A jak pisać o kolekcjach dziś? Jak ukazywać zgromadzone prace, aby zachęcić Odbiorcę do ich samodzielnego odkrywania i interpretowania na nowo? Jak sprawić, by prowokowały Czytelnika do przemyśleń?

Publikacja *Czy można? Kolekcja Bunkra Sztuki* jest próbą stworzenia alternatywnej narracji na temat kolekcji dzieł sztuki współczesnej, niekoniecznie odwołującej się do krytyki artystycznej i opisów znanych z historii sztuki. Zadanie stworzenia autorskiej opowieści zostanie powierzone artystom i artystkom, których prace znajdują się w Kolekcji Bunkra Sztuki. Autorskie wizualne, tekstowe i conceptualne relacje przedstawią twórcy tacy jak Karolina Breguła, Jadwiga Sawicka, Mikołaj Długosz czy Bartek Buczek.

Katalog obejmuje ponadto dokumentację fotograficzną zbiorów oraz prezentację ich historii i przemian, którym podlegały w ostatnich latach.

Proponowani autorzy opowieści o kolekcji: Karolina Breguła, Jadwiga Sawicka, Mikołaj Długosz, Bartek Buczek

4. Program towarzyszący, edukacja, działania kontekstualne

OTWARTA PRZESTRZEŃ - PROJEKT ZIELENIEC

Kurator: Mikołaj Spodaryk

Celem projektu jest stworzenie przestrzeni warsztatowej oraz piknikowej na wolnym powietrzu, służącą jako miejsce spotkań artystów związanych z Bunkrem Sztuki i dotychczasowymi odbiorcami Galerii a także przypadkowymi przechodniami. Odcinek Plant przed Bunkrem Sztuki jest często miejscem wypoczynku, naturalną alternatywą dla spędzania czasu w pobliskiej kawiarni. Celem jest przygotowanie tzw. dośpołecznionego miejsca, w którym będzie można wygodnie zasiąść, odpoczywać lub pracować.

Aranżacja będzie pełnić docelowo funkcję widowni letniego klubu filmowego (6-8 projekcji na tematy związane ze sztuką w kontekście land-artu, sztuki w mieście, ekologii i zrównoważonego rozwoju, czy feminizmu), a także miejsca

spotkań na wykłady i prelekcje (2-4 wydarzenia na tematy związane z kinem letnim) oraz koncerty (docelowo 2).

Ponad to, w *Otwartej przestrzeni* odbywać się będą cykliczne warsztaty wakacyjne organizowane przez Galerię Bunkier Sztuki (*Warsztaty rodzinne*, 6 wydarzeń). Część z nich będzie miała charakter mikro-pleneru i wspólnych działań z krakowskimi artystami. Poświęcone będą m.in. działaniom w przestrzeni miejskiej, eksperymentom związanym z przekraczaniem tradycyjnych technik plastycznych oraz praktykom artystycznym wychodzącym poza mury muzeum i galerii.

Istotne z punktu widzenia Galerii jest funkcjonalne ale i estetyczne rozwiązanie – do projektu zaprosiliśmy kolektyw Palce Lizać, który przygotował zakupiony już przez Zarząd Zieleni Miejskiej projekt mebli miejskich.

OPOWIADAMY O WYSTAWIE

Kuratorzy: Ewelina Strawa-Kęsek, Mikołaj Spodaryk

Wraz z kolejnymi wystawami kontynuujemy cieszący się popularnością cykl oprowadzań przygotowanych przez opiekunów wystaw. Każda z opowieści stanowi wynik ich zainteresowań, fascynacji i doświadczeń związanych ze sztuką. Dzięki temu każda jest inna, subiektywna i osobista. W trakcie oprowadzań opiekunowie nakreślą tematykę wystaw i postarają się udowodnić, że sztuka współczesna może być kluczem do naszej wyobraźni.

Spotkania dla osób dorosłych mają formę oprowadzania połączonego z dyskusją. Dzieciom i młodzieży proponujemy warsztaty twórcze.

Jest to kontynuacja trwającego od dwóch lat projektu lekcji i warsztatów “na życzenie”, wykupionych jako lekcja muzealna w kasie Galerii. W ramach projektu zamówione scenariusze zostaną opublikowane na portalu Sztuka 24h.

WARSZTATY rodzinne

Kuratorzy: Ewelina Strawa-Kęsek, Mikołaj Spodaryk

Cykl *Warsztatów rodzinnych* obejmuje bezpłatne warsztaty i oprowadzania dla dzieci i młodzieży. Warsztaty są powiązane ściśle z tematyką wystaw przewidzianych w programie instytucji na rok 2019. Podejmują tematy poruszane na nich lub prezentują wyjątkowe dla danego twórcy techniki plastyczne. Wydarzenia są prowadzone przez zespół edukatorów Galerii (Monika Orzeł, Emilia Kina, Teresa Kutkowska, Mikołaj Spodaryk), a także gościnnie przez artystów występujących na wystawach lub związanych z krakowskim środowiskiem artystycznym. Planowanych jest około 12 wydarzeń w ramach projektu.

GALERIA BEZ BARIER

Kurator: Mikołaj Spodaryk

Działania dedykowane grupom o utrudnionym dostępie do kultury, zagrożonych wykluczeniem oraz akcje mediujące sztukę osobom o specjalnych potrzebach komunikacyjnych.

Projekt jest kontynuacją interdyscyplinarnego zadania pt. *Otwarta Galeria. Kultura dostępna w Bunkrze Sztuki*, realizowanego w 2017 roku dzięki wsparciu Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Głównym celem projektu jest zwiększenie dostępności oferty kulturalnej dla osób defaworyzowanych społecznie ze względu na niepełnosprawność bądź specjalne potrzeby komunikacyjne. Naszym priorytetem jest także stworzenie przestrzeni integracyjnej, umożliwiającej twórcze włączenie się w życie instytucji różnym grupom odbiorców.

Biorąc pod uwagę doświadczenia z poprzednich lat, w roku 2019 pragniemy kontynuować nasze działania upowszechniające, w tym zapewnianie osobom niewidomym dostępu do sztuki przez audiodeskrypcje dzieł z kolekcji Bunkra Sztuki i ich publikacje na portalu *Wirtualne Muzea Małopolski*.

Naszym celem jest otwarcie podstawowej oferty Galerii na osoby g/Głuche dzięki tłumaczeniu najważniejszych wydarzeń na polski język migowy. Dążymy również do poszerzenia współpracy z konkretnymi partnerami działającymi w obszarach zagrożonych wykluczeniem społecznym. W szczególności pragniemy rozwijać aktywności wspierające terapię zajęciową osób z niepełnosprawnością intelektualną i spektrum autyzmu oraz podejmować działania z młodzieżą z ośrodków socjoterapii i resocjalizacji.

Działania realizowane będą w porozumieniu z pedagogami z młodzieżowych ośrodków socjoterapii oraz osobami na co dzień pracującymi z osobami niepełnosprawnymi, a także samymi osobami niepełnosprawnymi. Wśród naszych konsultantów są osoby niewidome i niedowidzące (dr Wojciech Figiel, Kamila Albin oraz Robert Więckowski), edukatorzy współpracujący z osobami z niepełnosprawnością intelektualną (Barbara Lech z *Warsztatów Terapii Zajęciowej przy Stowarzyszeniu Pomocy Społecznej Gaudium et Spes*) i nauczyciele związani z ośrodkami resocjalizacji i socjoterapii (Marcin Polański, Martyna Cyganik). Współpracujemy także na stałe z tłumaczami Polskiego Języka Migowego (Renata Szpilska, Magdalena Sipowicz). W ramach działania planowane są wizyty i warsztaty tematyczne w galerii.

SZTUKA 24H

Kuratorzy: Ewelina Strawa-Kęsek, Mikołaj Spodaryk

Portal www.sztuka24h.edu.pl działa nieprzerwanie od roku 2012 r. Od początku pełnił funkcję platformy służącej upowszechnianiu wiedzy o sztuce współczesnej a także udostępnianiu materiałów edukacyjnych dla nauczycieli, edukatorów i dzieci (scenariusze lekcji i warsztatów, dostępnych na otwartych licencjach). Portal uzyskał w 2017 r. certyfikat dostępności, uprawniający do stosowania oznaczenia *Strona Internetowa bez Barrier*.

Portal będzie wspierał i upowszechniał materiały powstałe w ramach wymienionych wcześniej działań edukacyjnych Galerii, a także kontynuował misję platformy wymiany informacji między osobami zajmującymi się edukacją artystyczną i upowszechnianiem sztuki.

KONFERENCJA DLA NAUCZYCIELI

Kurator: Mikołaj Spodaryk

Konferencja dla nauczycieli kierunków humanistycznych w szkołach podstawowych i liceach będzie kontynuować tradycję spotkań poświęconych animacji i edukacji kulturalnej. Projekt będzie realizowany w nowej formule, której pilotaż jest zaplanowany do realizacji na październik 2018 i 2019 r. Spotkania będą poświęcone problemom przygodności działań edukacyjnych i poszukiwaniom przyczyn klęski wielu projektów przygotowanych jako zadania długofalowe. Konferencja będzie miała charakter wielostronnej dyskusji o stanie edukacji, w tym przygotowaniu kadr kultury na uniwersytetach, programom szkolnym i projektom realizowanym przez instytucje miejskie i państwowe.

5. Kosztorys

a. Wystawy

ANNA MOLSKA	60 000
REBECCA MOSS	30 000
IRENA KALICKA	80 000
W NOCY TWARZĄ KU NIEBU	180 000
MIESIĄC FOTOGRAFII W KRAKOWIE	0
PEJZAŻ KONCEPTUALNY	70 000
CYGARFABRYKA. ARCHIWUM OPORU	80 000
FLORAPHILIA	11 000
ANNA SZTWIERTNIA	45 000
WYSTAWA ILUSTRACJI SATYRYCZNEJ	120 000
MONIKA NIWELIŃSKA	60 000
	736 000

b. Projekty artystyczne realizowane przez galerię niebędące wystawami

NETWORKERSI	30 000
WARM UP EMISJA	20 000
SEJSMOGRAF 4	25 000
	75 000

c. Wydawnictwa

PAWILON WYSTAWOWY: WYSTAWA	50 000
PAWILON WYSTAWOWY: TŁUMACZENIA	84 000
JANUSZ KACZOROWSKI. INTYMNA DROGA DO WYCOFANIA	30 000
THE TROUBLE WITH VALUE	
SEISMOGRAF 1-2-3	30 000
PAWILON. HISTORIA MIEJSCA	25 000
CZY MOŻNA? KOLEKCJA BUNKRA SZTUKI	25 000 (2019 r.)
	80 000
	324 000

d. Program towarzyszący, działania kontekstualne

OTWARTA PRZESTRZEŃ - PROJEKT ZIELENIEC	26 000
OPOWIADAMY O WYSTAWIE	2 400
WARSZTATY rodzinne	8 000
GALERIA BEZ BARIER	17 000
SZTUKA24H	3 500
KONFERENCJA DLA NAUCZYCIELI	2 500
	59 400

